ప్రయాణం

కమలిని ఫస్టుక్లాసు కుపేలో కూర్చునుంది. రెండో సీటు ఎవరో స్త్రీకే యిచ్చారు. ఆషాఢమాసం రైలు చాలావరకు ఖాళీగా వుంది. తన సూట్‌కేస్ చిన్న బ్యాగ్ సీటు మీదే పెట్టేసి కిటికీ దగ్గరగా జరిగి బయటికి చూస్తోంది కమలిని. ఇంకా రైలు బయలుదేరేందుకు పావుగంట సమయముంది. ఆమె సందిగ్ధంగా అటూ యిటూ ప్లాట్‌ఫారం వైపు చూస్తోంది.

శంకర్ తనకు వీడ్కోలు చెప్పడానికి రాలేదు. రాడని తనకి తెలుసు. తనని, తన ఉనికినీ పట్టించుకోని, పట్టించుకోవడం యిష్టం లేని వ్యక్తి శంకర్. అలాంటివాడు తనేదో ఊరు వెళ్తోందంటే అతనొచ్చి తనకి వీడ్కోలు చెప్తాడనుకోవడం అత్యాశ. కానీ కమలిని కళ్ళు ప్లాట్‌ఫారంవైపు చూస్తూనే వున్నాయి.

రైలు కదిలేందుకు ఇంకా పదినిముషాలుంది. లైట్లు వెలిగి పట్టపగలులా వుంది- రైల్వేస్టేషన్.

నేనెందుకతనికోసం వెదకాలి? నేను అక్కరలేదనుకున్న మనిషి కోసం నేనెందుకు పాకులాడాలి?' అని గట్టిగా పైకే అనేసుకుని తల విదిలించింది కమలిని. పుస్తకాల బండి వస్తే ఒక మాగజైన్ కొని తిరగేస్తూ కూర్చుంది.

ఇంతలో హడావిడిగా ఆమె వచ్చి రైలెక్కింది - లోపలికొచ్చి సూట్‌కేసు బెడ్డింగు సర్ది, కమలిని వంక చూసి మెత్తగా స్నేహంగా నవ్వింది - చటుక్కున కిటికీ దగ్గరకు వెళ్ళి ప్లాట్‌ఫారమ్ మీద వున్నతనికి వీడ్కోలు చెప్పింది. రైలు నెమ్మదిగా కదిలింది.

కమలిని చూపులు ఆఖరుసారిగా ప్లాట్‌ఫారమంతా వెదికాయి. ఆమె కళ్ళు మూసుకుని వెనక్కి జారగిలపడింది.

రెక్కలొచ్చి స్వేచ్ఛాలోకాల్లోకి ఎగిరిపోతున్న భావన ఒక్క క్షణం కలిగింది. అంతలోనే సుడిగాలిలో రెక్కలు తెగి వంటరిగా సముద్రంలో రాలిపోతున్న భావన కూడా కలిగింది.

కమలిని కళ్లు తెరిచి చూసింది. రైలు. స్టేషను వదిలింది.

ఎదురుగా ఆమె బెర్తు మీద దుప్పటిపరచుకొని, దిండు పెట్టుకుని నీట్‌గా సర్దుకుంది.

కమలిని లేచి వాటర్ బ్యాగ్‌లోంచి నీళ్ళు వొంపుకుని తాగింది. ఆమె మళ్ళీ పలకరింపుగా నవ్వడంతో దొరికిపోయిన దొంగలా సన్నగా నవ్వి "మీ పేరేమిటి?" అని అడిగింది.

"నాన్సీ" అంది.

"ఎక్కడికి వెళ్తున్నారు?"

చెప్పింది నాన్సీ. కమలిని మళ్ళీ ఒక్క క్షణం ఆలోచనలో పడింది.

తనెన్నోసార్లు హాయిగా, శంకర్‌తో జంటగా ఎన్నో ఊళ్ళు తిరగాలనుకుంది గానీ, అతనెప్పుడూ తనని పట్టించుకోలేదు. ఎప్పుడూ తనొక్కడే ఎక్కడికెళ్ళినా వెళ్ళిపోయేవాడు. తనెంత బతిమాలినా ఏదో సాకు చెప్పేవాడు. తన సాంగత్యంపట్ల అతను చూపిస్తున్న అయిష్టతకి తనెంత తల్లడిల్లిపోయేది? అవమానపడేది? పౌరుష పడేది? ఫలితం! తను కన్నీళ్ళతో వెనక్కి తగ్గిపోతే అతను దర్జాగా యీల వేసుకుంటూ సూట్‌కేస్ పట్టుకుని వెళ్ళిపోయేవాడు.

కమలిని కళ్ళల్లో సన్నటి కన్నీటిపొర.

కండక్టర్ వచ్చి సీట్ల కింద చూసి-

"ఈ మధ్య కొందరు దొంగలు రైలు బయలుదేరడానికి ముందే ఫస్టుక్లాసు పెట్టెల్లో సీట్ల కింద చేరి నిశ్శబ్దంగా పడుకొని రైలు బాగా స్పీడందుకున్నాక ప్రయాణీకుల్ని బెదిరించి దోచుకుంటున్నారు" అన్నాడు నవ్వుతూ. కమలిని నవ్వింది. నాన్సీ కూడా నవ్వింది - అప్పుడు చూసింది కమలిని - నాన్సీ చాలా అందంగా వుందని. అరటి దూటలాంటి శరీరచ్ఛాయ, ఆరోగ్యకరమైన అవయవ సంపద. నవ్వేటప్పుడు సొట్టలు పడే గులాబీ బుగ్గలు. నిష్కల్మషంగా, నిండుగా వుండే ఆమె నవ్వు చూస్తే ఆమె స్నేహమయి అని తెలుస్తోంది.

కమలిని తన బాధని పక్కకి నెట్టి నాన్సీతో కబుర్లలో పడింది. నాన్సీలో చిలిపితనం, అల్లరితనం లేదు. హుందాగా, గంభీరంగా వుంది. నిండా చూస్తే పాతిక

సంవత్సరాలుంటాయనిపించలేదు. ఆమె రూపాన్ని బట్టి చూస్తే ఆమె చాలా చలాకీ, చిలిపి అమ్మాయనుకుంది. కానీ మాటల్లో పడ్డాక అభిప్రాయం మార్చుకుంది కమలిని. నాన్సీ కళ్ళల్లో అనుభవం తాలూకు నీలినీడలున్నాయి.

రైలు చాలా వేగంగా ముందుకు దూసుకుపోతోంది. నాన్సీ పోలెథిన్ బ్యాగ్‌లోంచి రెండు సీట్లు, ఒక కేక్, ఒక అరటిపండు యిచ్చింది.

కమలిని ఆశ్చర్యంగా చూసి "ఇదేమిటి" అంది.

"మీకు అసలు కారణం చెప్తే... మరి ఎలా అర్థం చేసుకుంటారో" అంది నాన్సీ.

"ఫరవాలేదు చెప్పండి."

"ముందు తినేయండి చెప్తాను" అంది. ఆ చెప్పటంలో కొంచెం చమత్కారం - కొంత విసాదం, భయం వున్నాయని కమలినికి అనిపించింది. కానీ అంతలోనే తనని తనే విమర్శించుకుంది. పచ్చకామెర్ల వాడి సామెతగా తన దృష్టి ఆలోచనా మారిపోవడం లేదు కదా! అనుకుంది.

తినడం మొదలుపెట్టి నవ్వుతూ నాన్సీవైపు తిరిగి అంది.

"మీకంత ఆనందం కలిగించిన విషయమేమిటో తెలుసుకోవాలని వుంది-"

నాన్సీ కొంతసేపు నిశ్శబ్దంగా కిటికీలోంచి బయటకి చూసి, చటుక్కున కమలిని కేసి తిరిగి -

"నాకు నా భర్త నుండి విడాకులు లభించిన రోజు, ఈ రోజుతో అతనికీ నాకూ ఏవిధమైన సంబంధమూ లేదు-" అంది.

నిజంగా కమలిని గతుక్కుమంది. ఆమె ఏ కోశానా ఊహించని విషయం - ఊహించని దృక్కోణం, వెంటనే ఏం జవాబు చెప్పాలో తెలియలేదు. అలా అని వెంటనేఏదో ఒకటి మాట్లాడలేకపోయింది. అభినందనలు తెలియజెయ్యడానికి ఏదో సంకోచం, తరతరాల సంప్రదాయపు సంకెళ్ళు ఆమెను బంధించాయి. ఆమె వంక తదేకంగా చూసింది. వెంటనే సర్దుకుంది - తనకంటే నాన్సీ ఎన్నో రెట్లు నయం. తనలో సాహసం, దృఢనిశ్చయం లేవు.

కమలిని నెమ్మదిగా "సారీ నాన్సీ! మీ సంతోషం అర్థం చేసుకోగలను గానీ యింత చిన్న వయస్సులోనే మీరు జీవితంలో ఎదురుదెబ్బ తిన్నందుకు బాధగా వుంది" అంది. నాన్సీ చిన్నబుచ్చుకోలేదు. "ఆ బాధంతా మర్చిపోయాను...నిజం!

నేనా సంకెళ్ళనుండి బయటపడతానా అని భయపడ్డాను – కానీ బయటబడ్డాను" – నెమ్మదిగా తన కథ చెప్పడం మొదలుపెట్టింది.

"విలియమ్స్, నేనూ ప్రేమించి ఒకరంటే ఒకరు యిష్టపడి పెళ్ళి చేసుకున్నాం. అయితే మగవాడు పెళ్లికి ముందు ఎంత తెలిసినా పెళ్ళయినాక అతని అసలు రూపం తెలుస్తుందని నాకు తర్వాత తెలిసింది. ఒక్కటి గుర్తుంచుకోండి. మగవాడు వేరు. మొగుడు వేరు. మగవాడుగా ఎంతో మంచిగా వున్నవారు మొగుడుగా మారగానే దుర్మార్గుడైపోతాడు" నాన్సీ వాదం కమలినికి చిత్రంగా అనిపించినా, అవాస్తవంగా అనిపించలేదు. ఆమె తన అనుభవంలోంచి కొన్ని సత్యాలు చెప్పిందనిపించింది.

"విలియమ్స్ అంత డబ్బు మనిషని నేను పెళ్ళి అయిన నెల్లాళ్ళ వరకూ గ్రహించలేకపోయాను. అతనికి నా మీద, నా ఆరోగ్యం మీద, నా సౌఖ్యం మీద, నా మనసుమీద వున్న యిష్టం కంటే అతనికి డబ్బు మీద వున్న యిష్టం చాలారెట్లు ఎక్కువని నాకర్థమైంది –

"అతను నే సంపాదించే జీతం లెక్కలు వేసి నా ఖర్చులు తీసేసి, మిగిలినది అతని చేతిలో పొయ్యాలనే నియమం చేశాడు. మొదట్లో అది నాకేమంత బాధ అనిపించలేదు. కానీ క్రమేణా అది నా ఖర్చుమీద కూడా నిఘాగా మారింది. నేను ఉద్యోగానికి వెళ్ళినప్పుడు ఎన్నిసార్లు కాఫీ తాగాలి, పక్క నెవరైనా వుంటే ఎలా అది కూడా మానెయ్యాలి – అంటూ రోజూ నాకు పాఠాలు మొదలుపెట్టాడు. నేనతని మాటలకి పెద్దగా ప్రాముఖ్యం యివ్వలేదు. అయితే అతను వదల్లేదు. నా జీతం పైసలతో సహా లెక్కలడిగి వేధించడం మొదలుపెట్టాడు. నేను విసుక్కున్నాను.

"నువ్వు సంపాదించే ప్రతి పైసా మీదా నాకే అధికారం వుంది. నీకు కాదు" అన్నాడు – నేను సహించలేకపోయాను. మా మధ్య రోజూ ఘర్షణ జరుగుతూ వుండేది. నెమ్మదిగా అతనిలోని సర్వ లక్షణాలూ బయటపడడం మొదలుపెట్టాయి. రెండు మాటల తర్వాత అతను పశువులా మీదపడి కొట్టేవాడు. నేనెంతో కంగారుపడ్డాను. మా అమ్మా నాన్నా నన్నే తిట్టారు. "కావాలని చేసుకున్నావు. అతనొక దెబ్బ వేస్తే మాత్రం నీ మీద ప్రేమ లేకుండా పోతుందా నువ్వు ఓర్చుకోవాలి" అనడం మొదలుపెట్టారు. రోజూ దెబ్బలు భరించటం నావల్ల కాలేదు. నిజంగా నా తమ్ముడు నాకు అండగా నిలిచి నన్ను మళ్ళీ మనిషిని చేశాడు. ఆరు నెలల్లో నేను నరకం ఎలా ఉంటుందో అనుభవించాను. వద్దు బాబూ. ఏడేడు జన్మలకి సరిపడినంత అనుభవ

మిచ్చాడతను. ఇప్పుడు నాకు మగవాడంటే అసహ్యం, భయం" ఆమె మాటలు చాలా తీవ్రంగా వున్నాయి.

నాన్సీ, కమలినీ మంచి స్నేహితులయ్యారు. ఇద్దరూ భోజనాలు ఆర్డరు చేసుకుని తిన్నారు - కమలిని బయటికి మామూలుగా వున్నా ఆమె మనసులో చితాగ్ని రగులుకుంటోంది. నాన్సీ పడిన వేదనకి తన వేదనేం తీసిపోదు. కానీ ఎందుకు తనింకా పట్టుకు వేలాడుతోంది. ఈ ప్రశ్నకి ఒక్కటే జవాబు. చేతకాక - ధైర్యం లేక.

"పోనీలే చిన్నపిల్ల మీరు. రేపు మళ్ళీ పెళ్ళి చేసుకున్నా ఫరవాలేదు" అంది కమలిని.

"అదేమీ లేదండి - ఇదేమైనా ఖాళీ అయిన సీటును భర్తీ చెయ్యడమా? తల్చుకుంటేనే అసహ్యంగా వుంది" అంది నాన్సీ.

ఏ మతమైనా, ఏ కులమైనా, ఏ జాతైనా, ఏ దేశమైనా, స్త్రీ పురుషుల సంబంధం ఒకలాగే వుంది. పురుషుడు తన ఆధిక్యాన్ని ప్రదర్శించటానికి, దౌర్జన్యం చేయడానికి ఏదేశమైతేనేం? -

కమలినికి రవి - రమ గుర్తుకొచ్చారు. వారు అన్యోన్యంగా వుంటారు. తనొస్తున్నట్లు టెలిగ్రాం అందగానే యిద్దరూ ఆనందిస్తారు. రవి స్టేషన్‌కొస్తాడు. ఆ తర్వాత నిజానికి తన గురించి తనేమీ ఆలోచించుకోనవసంరలేదు - నిజానికి రవి ఎవరు?

శంకర్ ప్రాణస్నేహితుడు. పెళ్ళి అయిన తర్వాత శంకర్ పరిచయం చేస్తే పరిచయమై ఎంతో సన్నిహితుడయ్యాడు. రమ కూడా ఎంత స్నేహం నెరిపింది. తన నుండి ఏమీ ఆశించకుండా కేవలం మంచి మిత్రులుగా, తోబుట్టువులుగా... అంతకంటే ఎక్కువగా ఆత్మీయులైపోయారు. నిజంగా తను వస్తున్నట్లు తెలిస్తే రవి ఎంత సంబరపడతాడు?

"నిన్ను నిన్నుగా ప్రేమించుటకు

నీ కోసము కన్నీరు నించుటకు" అన్న శ్రీశ్రీ మాటలు తన కెన్నిసార్లు గుర్తుకొస్తాయి? ఆ పాటలోని మాటలు తన గుండెనెంత కోస్తాయి? - మాటలెంత తియ్యగా వుంటాయి. ఎంత వాడిగా ఉంటాయి. కానీ మనసులు, మనుషులు అలా వుండవు.

కమలిని నెమ్మదిగా నిద్రలోకి జారుకుంది. అదీ కలత నిద్రే. అంతర్లీనంగా ఆలోచనలు సాగుతూనే వున్నాయి. ప్రేమించుకున్నాం - అని చాటుకుని పెళ్లి

చేసుకున్నాక నాన్సీ విషయంలో అతనంత దారుణంగా ఎందుకు ప్రవర్తించినట్టు? శంకర్ మాత్రం తనంటే యిష్టపడి, కట్నకానుకలు వద్దని, తల్లిదండ్రుల్ని ఎదిరించి తనే కావాలని చేసుకోలేదు? మరెందుకింతటి తిరస్కారం జరిగింది. తను బతికుండగానే, ఆరోగ్యంగా తిని తిరుగుతుండగానే, తనని పక్కకి నెట్టి మరో ఆడదాన్ని పెళ్ళిచేసుకునే స్థితికి వచ్చిన మగాడితో తనింకా కలిసి ఎందుకు బతుకుతోంది? చేతకాక? మరో మార్గం లేకా? - తనంత తాను బతకగలననే ధైర్యం లేకనా? - ఇవన్నీను. ఇంకెవరితోనైనా ఈ జీవితం పంచుకుందామనే ఆలోచన తనకెందుకు రాలేదు? పోనీ ఈనాటికీ శంకర్నే మనసారా ప్రేమిస్తున్నానని రూఢి ఏమీ వున్నట్లు లేదే! తనని నిర్లక్ష్యం చేసిన భర్తనే ప్రేమిస్తూ ఏ స్త్రీ కూర్చోదు. కానీ మనసూ శరీరం చచ్చిపోయినా, భర్తతోనే బతికేస్తోంది. ఎందుకు? ఎందుకు? ఎందుకు?-

కమలిని ఉలిక్కిపడి లేచింది. రైలేదో స్టేషన్లో ఆగి వుంది. లేచి మంచినీళ్ళు తాగి బెర్తు మీద వొరిగింది. నాన్సీ హాయిగా నిద్రపోతోంది. ఆ ముఖం నిండా ప్రశాంతత. మరో నాలుగు గంటల్లో రైలు కలకత్తా చేరుతుంది. కమలినికి ఒక్కసారి దుఃఖం ముంచుకొచ్చింది. తనెందుకిలా నాశనమైపోయింది? ఇందులో తన బాధ్యత ఎంతవరకుంది? తనూ అందరిలాగే ఎంతో అపురూపంగా, కలలు కంటూ వివాహ జీవితంలోకి అడుగుపెట్టింది. కానీ, అర్నెల్లు తిరక్కుండానే శంకర్ అసలు స్వరూపం బయటపడింది. అతనికి ప్రేమ అనేదే లేదని - ఆడదాని కొంగు తగిలితే మంత్రించి నట్టు అటు వెళ్ళిపోతాడనీ అర్థమైంది. అయినా తనేం చేసింది? ఆత్మగౌరవం చంపుకుని అతనితో కాపురం చేస్తూనే వుంది. ఈ ముప్పై అయిదేళ్ళ వయసుకే తన మనసు పూర్తిగా చచ్చిపోయింది. మొన్న శంకర్ అన్నిటికీ తెగించి ఒకామెని పెళ్ళి చేసుకున్నాడు. తను కోర్టుకెళ్తే తనకేం దక్కుతుంది? మరింత అప్రతిష్ఠ - అల్లరి. తను భరించలేని సానుభూతి. అంతేగానీ విరిగిన తన మనస్సు అతుక్కోదు. వాడి, రేకులు రాలిపోయిన హృదయకుసుమం మళ్ళీ వికసించదు. తను వాతావరణం మార్పుకోసం యిలా బయలుదేరింది. అతనిలో తను వెళుతున్నాననే బాధగానీ, బాధ్యతగానీ లేదు. ఇంతటి తన జీవితంలో పరిపూర్ణంగా తనకే చెందిన ఒక్క వ్యక్తిని సంపాదించుకోలేకపోయింది.

ఉండుండీ కమలినిని దుఃఖం కమ్మేస్తోంది. కన్నీరు వరదలై ప్రవహిస్తోంది. రైలు వేగంగా పరుగెడుతోంది.

రైలు ప్లాట్‌ఫారంమీదకి వచ్చి కూడా పరుగెడుతూనే ఉంది. ఏటికి ఎదురీతలా కమలిని చూపులు ప్లాట్‌ఫారం మీద ఎదురు పరుగెడుతూ, ట్రైన్ వేగంతో పోటీపడు తున్నాయి.

దూరంగా, తెల్లని డ్రస్‌లో రవి కనిపిస్తే ప్రాణం కుదుటపడింది. రవి చూడనే చూశాడు. పరుగెత్తుకొచ్చాడు. రైలు ఆగింది. ఆమె కంపార్టుమెంటు గుమ్మంలో అతను నిలిచి వున్నాడు. ఎంత ఆనందం?–

కమలిని గుండె గుబగుబ లాడింది. అసలు తన కోసం ఎవరైనా జీవితంలో యిలా రావడం ఎంత కొత్త? ఇందులో ఎంత థ్రిల్ – ఎంత ఆనందం?

కమలినిలో దుఃఖం పొంగి రాబోయింది. 'ఛీ! ఏమిటిది? ఏదో కొంప మునిగి పోయినట్లు, స్టేషన్‌లోనే ఏడిస్తే, అతనేమైపోతాడు?' – నెమ్మదిగా తమాయించుకుంది.

"నెమ్మదిగా దిగు" అంటూ చెయ్యి అందించాడు. కమలిని వొణుకుతున్న చెయ్యి అందించింది.

"ఈ చెయ్యి యింత వేడిగా వుందేమిటి?" అనుకుంది కమలిని.

"ఈ చెయ్యిలా మంచులా వుందేమిటి?" అనుకున్నాడు రవి.

"ఈ ట్రయిన్ అరగంట లేటు తెలుసా? నిరీక్షించటంలో వున్న బాధ యిప్పుడు తెలిసింది" –

అతన్ని కళ్ళెత్తి సూటిగా చూసింది కమలిని. అతని మాట, గొంతు కొత్తగా వినిపించాయి.

రవికి తనంటే ఎంతో అభిమానం, యిష్టం, గౌరవం. కానీ ఇంకేమీ కాదు. తనని తానుగా అభిమానించే వ్యక్తి రవి – మళ్ళీ గట్టిగా అనుకుంది.

"చాలా అలసిపోయినట్లున్నావు" అంటూ సామాను పోర్టర్ చేత పట్టించి నడవటం మొదలుపెట్టాడు. కమలిని వెనక్కి తిరిగి చూసింది. అప్పుడే నాన్సీ తనకోసం చూసి, నవ్వి చెయ్యి ఊపింది – కమలిని నాన్సీకి చెయ్యెత్తి వీడ్కోలు చెప్పింది. తను బ్యాగ్‌లో పడేసుకున్న నాన్సీ ఎడ్రస్ కార్డు మరొక్కసారి చూసుకుంది.

రవి డ్రైవింగ్ సీటులో కూర్చుని ముందు డోర్ తీశాడు. కమలిని ఎక్కి కూర్చుని డోర్ మూసింది. రవి డోర్ సరిగా పడలేదేమోనన్నట్లు కమలిని మీదుగా చెయ్యి పోనిచ్చి చెక్ చేశాడు. ఆమెంత వెనక్కి సీటుకి అతక్కుపోయినా, అతని చెయ్యి ఆమె గుండెల్ని తాకుతూ ప్రయాణించింది – కమలిని మూడ్ ఏదోలా అయింది.

"రమెలా వుంది?" అంది.

కారు స్టార్టయింది. అతను రెండు నిముషాలు నిదానంగా రోడ్డు వైపు పరిశీలనగా చూసి, స్టేషన్ అవుట్ గేటులోంచి సర్రున ఎడంవైపు మలుపు తిప్పాడు. కమలిని

జాగ్రత్తగా నిలదొక్కుకుతందిగానీ లేకపోతే పూర్తిగా అతనిమీద పడిపోయేది. అతని పెదవుల మీద సన్నటి నవ్వు, చూపులలో కొంటెతనం వ్యూ మిర్రర్‌లోంచి చూసి ఆమె ఒక్కక్షణం కలవరపడింది.

"ఓ... బ్రహ్మాండంగా వుంది" అన్నాడు.

"ఏమిటి?" అంది తడబడుతూ –

అతను ఫెళ్ళున నవ్వి ఓరకంట చూస్తూ "రమెలా వుందని అడిగావుగా" అన్నాడు. తన మతిమరుపుకి తనే చిరాకుపడిపోయింది కమలిని.

"రవీ! నువ్వు చాలా మారిపోయావు" అంది గుబులుగా.

"నేనా! మారానా! పోనీలే, ఆ మార్పేదో మంచికోసమే అయి వుంటుంది. అయినా మనుషులు మారకపోతే మానులు మారతాయా?" అన్నాడు.

అప్పుడే సూర్యుడు తన వెచ్చని కిరణాలు నాలుగు వైపులా పరుస్తున్నాడు – కారు మెత్తగా సాగిపోతోంది. కమలిని ఆలోచనల్లో మునిగిపోయి వుండగా, యిల్లు చేరింది. ఇంట్లో అడుగుపెడుతూనే రమ ఇంట్లో లేదని కమలిని గ్రహించింది. ఒక్కసారి అవమానంతో కుంచించుకుపోయింది. ఏదో తప్పు చేస్తున్నట్లు బాధపడింది.

"రమ లేదని చెప్పలేదే" అంది. తన గొంతులో తొట్రుపాటు కనిపించకూడదని ప్రయత్నిస్తూ–

"ఏదీ – యింకా చెప్దామనుకుంటూనే చెప్పలేదు. అయినా ఇప్పుడేమైంది?"

"ఏమీ కాదులే. ఊరికే అడిగాను" అంది కమలిని. తనెక్కువగా ఉలికి పడుతున్నా నేమోనని అనిపించిందామెకి.

రవి ఏనాటి మిత్రుడు? ఎంత మంచివాడు? ఎంత సంస్కారవంతుడు? తనే పిచ్చి ఊహలతో కలతపడుతోంది అనుకుంది లోలోపల.

స్నానపానాదులు కాఫీ టిఫిన్ అన్నీ అయ్యాక స్థిమితంగా సోఫాలో ఎదురుగా కూర్చుని చెప్పడం మొదలుపెట్టాడు రవి.

"అసలేం జరిగింది కమలా" అన్నాడు.

"ఏముంది జరగడానికి" అంది కమలిని.

"నువ్వేం చెప్పకపోయినా నాకన్నీ తెలుసు. నీకు జరిగిన అన్యాయం నీయందు శంకర్ చూపించిన నిరాదరణ ఆలోచిస్తే నా మనసంతా కుతకుతలాడిపోతోంది."

అతని నోటివెంట వెలువడుతున్న ప్రతి మాటనూ కమలిని శ్రద్ధగా పరిశీలిస్తోంది.

"నేను రెక్కలు కట్టుకుని అక్కడికొచ్చి వాలాలనుకున్నాను. కానీ ఎలా కుదురుతుంది? నిత్యం నిన్ను తల్చుకుంటున్నా రాలేకపోయాను".

కమలిని జాగ్రత్తగా పరిశీలిస్తూంటే అతని మాటల్లో అతని గురించే గానీ అతని భార్య రమ ఫీలింగ్స్ లేవు.

"కమలినీ! నువ్వంటే నాకెంత యిష్టమో చెప్పలేను. స్నేహితుడి భార్యవయి పోయావని ఇన్నాళ్ళూ పెదవి విప్పలేదుగానీ, ఇంక ఆలస్యం చెయ్యడం అనవసరం. నీలాంటి అందగత్తె తెలివైనదీ, అన్నిటికీ మించి మంచిదానివి – ఆ శంకర్ సరిగ్గా చూసుకోలేకపోయాడు. నువ్వింక వాడి గురించి ఆలోచనలు మానెయ్. నీకు నేనున్నాను" – రవి ఆవేశంగా మాట్లాడేస్తుంటే కమలిని అవాక్కయి చూస్తూండి పోయింది. తను కట్టుకున్న స్నేహ సౌధాలు పునాదుల్లోంచి కూలిపోతుంటే నిస్సహాయంగా, నిర్జీవంగా చూస్తూండిపోయింది.

ఏమిటి రవి మాట్లాడుతున్నది? తనిప్పుడు మరో మగాడి పొందుకోసం తపిస్తోందా? లేదే? చచ్చిపోయిన మనసూ, శరీరం మళ్ళీ జీవం పోసుకోవడం ఈ జన్మకి సాధ్యపడదు. తనకిప్పుడు కావల్సింది మనశ్శాంతి. నిష్కల్మషమైన స్నేహం – అంతే. కానీ ఇదేమిటీ వైపరీత్యం? ఇది తను ముందే వూహించి వుంటే ఈ ఛాయలకి కూడా తను వచ్చేది కాదు. రవిలో ఇలాంటి ఒక రాక్షస ప్రవృత్తి దాగి వుందని తనెందుకు గ్రహించలేకపోయింది?

కమిలినిలో దుఃఖం పొంగి పొంగి పొర్లింది. పరాయి మగాడు 'నువ్వంటే నాకిష్టం' అని ఒక స్త్రీని, అదీ పెళ్ళయిన స్త్రీని అవమానించగలిగాడంటే అది కట్టుకున్న మొగుడు యిచ్చిన అలుసు, లొసుగు. ఇన్నాళ్ళు తనని అవమానించలేని రవి, ఈ రోజు తనని శంకర్ బయటపెట్టగానే ముందుకొచ్చాడు. అంటే సీటు కాళీ అయిందని తెలిసి ప్రయత్నించటమేగా –" ఒక్కసారిగా కమలినిలో క్రోధం కట్టలు తెంచుకుంది, ఆ క్షణంలో శంకర్ కనిపిస్తే చంపేయాలనే కసి, తెగువ ఆమెని ఊపేవాయి. శంకర్ మరొక ఆడదాన్ని పెళ్ళిచేసుకున్నప్పటికంటే, తనని తృణీకరించినప్పటికంటే ఇప్పుడామెకి, భరించరాని అవమానం కలిగింది. ఆమె నిస్సహాయంగా చేతుల్లో ముఖం దాచుకుని ఏడ్చింది.

"రవీ! నీకు పిచ్చిగానీ పట్టిందా? నాతో ఎందుకలా అవమానకరంగా మాట్లాడు తావు. నేనెప్పుడైనా అలాంటి దృష్టితో నిన్ను చూశానా" అంది ఏడుపు మధ్య.

"లేదు. నిజమే. కానీ ఇక ముందు నన్నా దృష్టితో చూడు"–

ఆమెకి వొళ్లుమండిపోయింది. చెంప పగలకొట్టాలనిపించింది. అయినా తమాయించుకుంది. అతని వుద్దేశం, వాదన ఏమిటో తెలుసుకోవాలనిపించింది.

"మరి రమనేం చేస్తావు?" అంది క్రోధంగా, వ్యంగ్యంగా.

"ప్చ్! దాని మీద నాకెప్పుడూ మోజులేదు. నేను దానితో సుఖపడిందీ లేదు. ఏదో కాలక్షేపం" అన్నాడు.

పరాయి ఆడదాన్ని వలలో వేసుకోవాలనుకున్న ప్రతి మగాడు భార్య గురించి మాట్లాడే మొదటి వాక్యమే అది–

కమలిని మనసు భగ్గున మండిపోయింది. ఆవేశంతో ఊగిపోయింది–

"కాదు. కానే కాదు నీకే సుఖానికీ లోటులేదు. ఇప్పుడు నా మీద మోజుతో, నా అసహాయ స్థితిని ఆసరాగా తీసుకుని నన్ను మొగ్గులోకి లాగుతావు. రమ గుండెల్లో నిప్పులు పోస్తావు. ఇన్నాళ్ళు కాపురం చేసిన రమ పనికిరానిదానిలా అందర్లో ఆమెని అవమానిస్తావు. మళ్ళీ మరొక త్రాష్టుడు ఇవే మాటలు రమతో అనే అవకాశం కల్పిస్తావు ఆమెని అవమానిస్తావు" – కమలిని ఆవేశంగా గొంతు చించుకుని అరిచింది.

రవి మాట్లాడలేదు – కొంచెం ఆగి–

"నువ్వు పూర్తిగా అలసిపోయి వున్నావు. విశ్రాంతి తీసుకో. నిన్ను నేనుబలవంతం చేసి బాధిస్తానని కలలో కూడా అనుకోకు. నాకు నీ పరిపూర్ణమయిన ప్రేమ కావాలి. నువ్వంటే నాకిష్టం" అని అక్కడి నుండి వెళ్ళిపోయాడు.

"హూ–ప్రేమ" అని హూంకరించింది కానీ కమలిని పెనం మీంచి పొయ్యిలో పడిపోయినట్లు ఫీలయ్యింది.

మర్నాడు రమ వస్తూనే కమలిన్ని కౌగలించుకుంది. ఎన్నో కబుర్లు చెప్పింది. కానీ కమలిని రమతో స్వేచ్ఛగా మాట్లాడలేకపోయింది. తన తప్పేమీ లేకపోయినా తనొక తప్పుడు స్థితిలో వుండిపోయినందుకు అవమానపడిపోయింది. హాయిగా, కులాసాగా కాలక్షేపం చేద్దామనుకుని వచ్చి కూడా మనస్సు విప్పి మాట్లాడలేక పోయింది–

రాత్రి గడిచింది. రమలో కొట్టొచ్చినట్టు మార్పు కనిపించింది. ముభావంగా వుంది. తనతో రవి ప్రవర్తన ఒక్కసారి చూసిన ఎవరికైనా అలాంటి అభిప్రాయం కలుగుతుంది. నిజానికి తనకా ప్రవర్తనతో సంబంధం లేకపోయినా అదెవ్వరికి కావాలి?

అసలు ఒక ఆడదాన్ని తనవైపు తిప్పుకోవాలనుకుంటే ఆమెకు తనకూ మధ్య చాలా దగ్గర బంధం వుందనే భావం చూసేవారికి కలిగించి, ఆమెని యిరకాటంలో పెట్టి, నెమ్మదిగా ఆమెని అసహాయురాల్ని చేసి, తన ప్రయత్నం సఫలం చేసుకుంటాడు మగాడు. అది అతను అదే దుర్మార్గమైన నాటకంలో మొదటి భాగం.

"రేపు వెళ్తాను రమా" అంది కమలిని.

రమ కళ్ళల్లో ఆశ్చర్యం, హేళన మిళితమైన చిరునవ్వు -

"ఏం? అప్పుడే ఎందుకు? రెండు రోజులుండి వెళ్ళు" అంది.

"లేదు. వెళ్ళాలి" అంది కమలిని కాస్త దృఢనిశ్చయంగా.

"సరే" అంది రమ. కమలినివైపు నిశితంగా చూసి-

"మన కాపురం కూలిపోతే, ఆ బాధతో మరొకరి కాపురం కూల్చాలనుకోవడం న్యాయమా?" అంది. కమలిని మళ్ళీ అవమానంతో క్రుంగిపోయింది. ఆమె దగ్గర ఈ ప్రశ్నకి బోలెడు జవాబు వుంది. కానీ మాట్లాడబోతే దుఃఖం గొంతులో నిండి మాట పైకి రావడం లేదు. కానీ అప్పుడు తను మాట్లాడకపోతే రమలో అనుమానం స్థిరపడుతుంది. అది అబద్ధం. అది తను సహించలేని విషయం - అందుకే బలవంతంగా గొంతు పెగుల్చుకుని-

"రమా! నువ్వు నమ్మినా, నమ్మకపోయినా నేను ఎవ్వరి కాపురమూ కూల్చాలని రాలేదు. ముఖ్యంగా మీ యిద్దరినీ ఒక్కరిగానే చూశాను గానీ విడిగా చూడలేదు. నువ్వు ఏదైనా అనుకుంటే అది నా వైపు నుంచి వట్టి అపోహ మాత్రమే." ఇలా అంటుంటే కమలిని కళ్ళు జలాశలయ్యాయి. తన గురించి తను చెప్పుకోవాల్సిన పరిస్థితి కంటే దుస్థితి మరొకటి లేదు. అలాంటి దుస్థితి ఏ స్త్రీకి వద్దు. అంతకంటే అవమానం లేదీ ప్రపంచంలో అనుకుంది.

రమ రెప్పపాటులో కమలిని మానసిక స్థితి గ్రహించింది. ఆమెకీ కళ్ళనీళ్ళు వచ్చాయి. తను తొందరపడిందనిపించింది. కమలిన్ని గట్టిగా కౌగలించుకుంది.

"నాకు తెలుసు. నాకు తెలుసు. నిన్ను అవమానించిన మగబుద్ధిని నేను అర్థం చేసుకోగలను. నా తొందరపాటుకు క్షమించు. నిన్ను నేను ఎప్పటినుంచో ఎరుగుదును" అంది ఆవేశంగా.

❖ ❖ ❖

రైలు ప్లాట్‌ఫారం మీద ఆగి వుంది. రమ వచ్చింది స్టేషన్‌కి. నిజానికి ఆ రైలు

కమలిని ఎక్కాల్సిన రైలు కాదు. కానీ ఆ రైలు ఎందుకెక్కుతోందో అడిగే ధైర్యం లేదు.

తన మాటకి అర్థం లేదని తెలిసినా "శంకర్‌కి టెలిగ్రాము యివ్వాల్సింది" అంది రమ.

కమలిని పేలవంగా నవ్వింది.

రైలు బయలుదేరింది. నీళ్ళు నిండిన కళ్ళతో రమ చెయ్యూపింది. కమలిని తన బ్యాగులో జాగ్రత్తగా దాచుకున్న నాన్సీ ఎడ్రసు కార్డు మరొక్కసారి చూసుకుంది. రమవైపు తిరిగి చెయ్యూపింది. రైలు వేగాన్ని పుంజుకుంది.

●